

ಸಾವಿನಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುವ ಜೀವನಪ್ರೀತಿ

ನಚಿಕೇತನ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ನಾವು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ತನ್ನನ್ನು ಈ ಮಗನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದುದಕ್ಕೆ ಸಿಟ್ಟಾಗಿ ತಂದೆಯು ನೀನು ಸಾವಿನ ಊರಿಗೆ ಹೋಗು ಎಂದು ಶಪಿಸಿದ ಮೇಲೆ, ನಚಿಕೇತನು ತಂದೆಯ ಮಾತಿಗೆ ದಿಗ್ಭ್ರಮೆಗೊಂಡರೂ ತನ್ನ ಒಳಗಿನ ವಿವೇಕವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳದೆ, ತಂದೆಯ ಮಾತನ್ನು ಹುಸಿಗೊಳಿಸದೆ, ಯಮನತ್ತ ನಡೆದನು ಎನ್ನುತ್ತದೆ ಉಪನಿಷತ್ತು. ಸಾವಿನ ದೈವದ ಜೊತೆಗೆ ಮರ್ತ್ಯ ಮನಸ್ಸಿನ ಮುಗ್ಧತೆಯ ಮುಖಾಮುಖಿಯನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುವುದು, ಈ ಮುಖಾಮುಖಿಯ ಅನುಭವದಲ್ಲಿ ಬದುಕಿನ ರಹಸ್ಯಗಳನ್ನು ಕೆದಕುವುದು ಉಪನಿಷತ್ತಿನ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ. ಒಂದು ಬದಿಯಲ್ಲಿ ಸಾವು ಇನ್ನೊಂದು ಬದಿಯಲ್ಲಿ ಮುಗ್ಧಮಾನವ ಮನ ಈ ಮುಗ್ಧತೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ನಚಿಕೇತನನ್ನು ಬಾಲಕನೆಂದು ಚಿತ್ರಿಸುವುದು. ತಂದೆಯೊಡನೆ ಈ ಹುಡುಗನು ಕೇಳಿದ ಪ್ರಶ್ನೆಯೇ ನನ್ನನ್ನು ಯಾರಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತಿ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಅವನ ಮುಗ್ಧತೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ ಈ ಬದುಕಿನೊಡನೆ ನಚಿಕೇತನದು ಒಂದು ಮುಗ್ಧ ವ್ಯವಹಾರವಾಗಿದೆ. ಇದೇ ಮುಗ್ಧ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ಅವನು ಸಾವಿನೊಡನೆಯೂ ನಡೆಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ನಡೆಸಬಲ್ಲನೆಂದು ಉಪನಿಷತ್ತು ನಂಬುತ್ತದೆ.

ಹೌದು; ಸಾವೆಂಬ ನಿಜಕ್ಕೂ ಎರಡು ಮುಖಗಳಿವೆ. ಒಂದು ಕಠೋರವಾದ ಮುಖ. ಬದುಕನ್ನು ನಮ್ಮಿಂದ ಸೆಳೆದೊಯ್ಯುವ ನಿರ್ದಯಮುಖ. ಇನ್ನೊಂದು ಈ ಬದುಕಿನಾಚೆಯ ನಿಜವನ್ನು ತೋರಿಸುವ ಅರಿವಿನ ಮುಖ. ಹಾಗೆ ತೋರಿಸಿ ಈ ಬದುಕಿನ ಎಲ್ಲ ಮನಃಕ್ರೋಭಿಯನ್ನೂ ಒಮ್ಮೇಲೆ ನಿರಾಳವಾಗಿಸುವ ಸಂತ್ಸೆಕೆಯ ಮುಖ. ಈ ಎರಡು ಮುಖಗಳನ್ನೂ ಉಪನಿಷತ್ತು ತೋರಿಸುವುದು ತಂದೆ ಎನ್ನುವ ಮನುಷ್ಯ ರೂಪದಲ್ಲಿಯೇ ಈ ಎರಡು ಮುಖಗಳೂ ಇರುವಂತಿದೆ! ತಂದೆ ಎಂದಾಗ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಒಂದು ಭಯ; ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ. ಏಕೆಂದರೆ ತಂದೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕಠೋರ. ತಾಯಿಯಂತಲ್ಲ. ಮರ್ತ್ಯತಂದೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಕಠೋರತೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಿ, ಅಮರ್ತ್ಯ ತಂದೆಯಾದ ಯಮನಲ್ಲಿ ಹೌದು; ಯಮನೂ ತಂದೆಯಂತೆಯೇ, ಈ ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಸೆಳೆಯುವವನು ಮಾತ್ರ ತಂದೆಯಲ್ಲ. ಈ ಸೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಆಚೆಗೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಮತ್ತೆ ಸೆಳೆದೊಯ್ಯುವವನೂ ತಂದೆಯೇ ಅಂಥ ಯಮನಲ್ಲಿ ಶಾಂತ, ದಯಾಪೂರ್ಣ, ವಿವೇಚನಾಶೀಲ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕ ಮುಖವನ್ನು ಉಪನಿಷತ್ತು ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತದೆ.

ನಚಿಕೇತನು ಯಮನ ಮನೆಗೆ ತಲಪಿದಾಗ ಅಲ್ಲಿ ಯಮನಿರಲಿಲ್ಲವಂತೆ! ಅದೇಕೆ ಇರಲಿಲ್ಲವೋ! ಪ್ರಾಯಃ ನಚಿಕೇತನನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸುವುದಕ್ಕೇ ಇರಬೇಕು. ಯಮನಿಲ್ಲವೆಂದ ಮೇಲೆ ನಚಿಕೇತ ಆ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ; ಬಾಗಿಲ ಬಳಿ, ಯಮನನ್ನು ನೋಡದೆ ಇಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಡಲಾರನೆಂದು ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿ ಅಲ್ಲೇ ಹೊರಗೆ ಕೂತಿದ್ದನಂತೆ ಹುಡುಗ!

ಯಮನಿಲ್ಲವೆಂದ ಮೇಲೆ ಇದು ತಾನು ಇಲ್ಲಿಂದ ಪಾರಾಗುವ ಸುಸಂಧಿ ಎಂದು ನಚಿಕೇತ ಭಾವಿಸಲಿಲ್ಲ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಯಮನಿಲ್ಲದ ಊರನ್ನೇ ಅಲ್ಲವೆ ಜೀವ ಹುಡುಕುವುದು? ಅಂದರೆ ತಾನು ಸಾಯಬಾರದೆಂದೇ ಜೀವ ಬಯಸುವುದಲ್ಲವೆ? ಆದುದರಿಂದಲೇ, ಯಮನು ಹೊಗದ ಮನೆಯಿಲ್ಲವೆನ್ನುವ ಚಿರಸತ್ಯವನ್ನೇ ಅಲ್ಲವೆ ದಾರ್ಶನಿಕರು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ತಿಳಿಸುವುದು? ಕಿಸಾಗೋತಮಿಯ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧ ಸೂಚಿಸುವ ಸತ್ಯ ಇದೇ ಅಲ್ಲವೆ?

ಮೂರು ಹಗಲು ಮೂರು ರಾತ್ರಿ, ಯಮನಿಗಾಗಿ ಕಾದುಕೊಂಡಿದ್ದನಂತೆ ನಚಿಕೇತ, ಯಮನದೇ ಮನೆಯಲ್ಲಿ. ಇದನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಉಪನಿಷತ್ತಿಗೆ ಸಂಭ್ರಮ. ಏಕೆಂದರೆ ಇದು ಎಲ್ಲೋ ಬದುಕಿನ ಹೊರಗೆ ನಡೆವ ಕಥೆಯಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಬದುಕಿನ ಒಳಗಿನ ಒಳಗಿನ ಕಥೆಯಾಗಿದೆ. ಯಮನಿಗೆ ಕಾದುಕೊಂಡಿದ್ದನೆಂದರೆ ಸಾವನ್ನು ಪ್ರಜ್ಞಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಭೆಟ್ಟಿಯಾಗುವುದು ಬದುಕಿನ ತಪಸ್ಸೇ ಆಗಿದೆ! ನಾವು ಸಾವನ್ನು ಬೇಡವೆನ್ನುವೆವು. ಸಾವಿನ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನೇ ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಪ್ರಜ್ಞಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ದೂರವಿಟ್ಟಿರುವೆವು. ಸಾವನ್ನೇ ಮರೆಯ ಬಯಸುವೆವು. ಅಥವಾ ಮರೆತಂತೆ ಬದುಕುವೆವು. ಬದುಕೆಂದರೆ ಸಾವಿನ ಮರೆವು ಎಂಬಂತೆ. ಅಂದರೆ ನಮ್ಮ ಪ್ರಜ್ಞೆಯ ಒಂದು ಭಾಗವೇ ಸಾವಿನ ಕುರಿತಾದ ಮರೆವನ್ನೇ ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡಿರುವುದು; ಸಾವಿನ ಅರಿವನ್ನಲ್ಲ! ಅರಿವೆಂದರೆ ಪ್ರಜ್ಞೆಯ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಲ್ಲವೆ? ಅಂಥ ಅರಿವನ್ನೇ ಪ್ರಜ್ಞಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿ (?) ದೂರವಿಟ್ಟು ಮರೆವನ್ನೇ ಅರಿವೆಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿರುವೆವಲ್ಲ! ಇದು ಬದುಕಿನ ವಿಪರ್ಯಾಸವೇ ನಿಜ. ಸಾವು, ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗದ ನಿಜವೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದರೂ, ಅದರಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡಂತೆ ಬದುಕಿನ ಬೀದಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಲೆಯುವುದು ಪಲಾಯನವಾದವೇ ಸರಿ. ಇದನ್ನು ಸೂಚಿಸಲೇ ಉಪನಿಷತ್ತು ಈ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿರುವುದು.

ನಾಲ್ಕನೆಯ ಹಗಲು ಯಮ ಮನೆಗೆ ಮರಳಿದನಂತೆ. ಅಲ್ಲಿದ್ದ, ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಕೂತಿದ್ದ, ವಟು ನಚಿಕೇತ. ಯಮನಿಗೆ ಅಚ್ಚರಿಯಾಯಿತು. ತನ್ನನ್ನು ಭೆಟ್ಟಿಯಾಗಲು ಇಷ್ಟು ಉತ್ಕಟವಾಗಿ ಬಯಸುವವರೂ ಇದ್ದಾರೆಯೇ? ತನ್ನಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲೆತ್ತಿಸುವವರೇ ಎಲ್ಲರೂ. ಆದಕಾರಣ ತಾನೇ ಈ ಮರ್ತ್ಯರನ್ನು ಖುದ್ದು ಭೇಟಿಯಾಗಲು ಹೋಗುವಂತಾಗಿದೆ! ಈಗ ನೋಡಿದರೆ ಚಿರಿತ್ರೆ ಬದಲಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಿದೆ!

ಯಮ ನಚಿಕೇತನನ್ನು ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡು, ನಿನಗೆ ಮೂರು ವರಗಳನ್ನು ಕೊಡುವೆ. ದಯವಿಟ್ಟು ಸ್ವೀಕರಿಸು ಎಂದನಂತೆ. ಮೂರುದಿನ ತನ್ನನ್ನು ಕಾದುದಕ್ಕೆ ಇದು ಪರಿಮಾರ್ಜನೆ! ಮೊದಲ ವರವಾಗಿ ನಚಿಕೇತ, ಶೀಘ್ರಕೋಟಿಯಾದ, ಆ ಮೂಲಕ ಸನ್ನಿವೇಶವೇ ಹಾಳುಗಡುವ ತನ್ನ ತಂದೆಯ ಸಿಟ್ಟು ಶಾಂತವಾಗಲಿ ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡನಂತೆ! ಸಾವಿನ ಸಮುಖದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುವ ಜೀವನ ಪ್ರೀತಿ ಇದು. ನಿಜವಾದ ಜೀವನ ಪ್ರೀತಿ, ಸಾವಿನ ಅನುಭವದಿಂದಲೇ ಉಂಟಾಗುವುದೋ!

ತೋಷ

ಮಾತೇ ಮತ್ತು	
<p>★ ಶ್ರೇಷ್ಠ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಆಲೋಚನೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ. ಸಾಧಾರಣ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ. ಸಣ್ಣ ಜನರು ಕುಡಿತದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ.</p> <p style="text-align: right;">ಫ್ರಾನ್ಸ್ ಲೇಬೋವಿಕ್</p>	<p>★ ಕುಡಿತದ ಕೆಡುಕುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಾನು ಓದಿದ ಬಳಿಕ, ಓದುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟೆ.</p> <p style="text-align: right;">ಹೆನ್ರಿ ಯಂಗ್ ಮನ್</p>
<p>★ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಭಿನ್ನಮತ ಎಷ್ಟೋ ಸಲ ಪ್ರಗತಿಯ ಆರೋಗ್ಯಕರ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿರುತ್ತದೆ.</p> <p style="text-align: right;">ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿ</p>	<p>★ ಯಾವತ್ತೂ ಜನರಿಗೆ ಪಾಠ ಮಾಡಬೇಡಿ. ಅವರು ಯಾವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕಲಿಯಬಹುದು ಎನ್ನುವುದನ್ನಷ್ಟೇ ಹೇಳಿಕೊಡಿ.</p> <p style="text-align: right;">ಆಲ್ಬರ್ಟ್ ಐನ್‌ಸ್ಟೀನ್</p>
<p>★ ಚಿಂತೆಗಳು ದೂರವಾಗಬೇಕೆಂದರೆ ವಿಸ್ಮಯಕೆಲಸ ಮುಖ್ಯ</p> <p style="text-align: right;">ಥಾಮಸ್ ಆಲ್ವ ಎಡಿಷನ್</p>	<p>★ ಗೆಳೆಯರನ್ನು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿ; ಅವರನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸುವಾಗ ಇನ್ನಷ್ಟು ನಿಧಾನವಾಗಿರಿ.</p> <p style="text-align: right;">ಬೆಂಜಮಿನ್ ಫ್ರಾಂಕ್ಲಿನ್</p>
<p>★ ಬುದ್ಧಿವಂತರು ಕುಡಿಯುವ ಏಕೈಕ ಪಾನೀಯವೆಂದರೆ ನೀರು.</p> <p style="text-align: right;">ಹೆನ್ರಿ ಡೇವಿಡ್ ಥೋರೊ</p>	<p>★ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸವಿದ್ದರೆ ಯಶಸ್ಸು ಖಚಿತ.</p> <p style="text-align: right;">ಮಾರ್ಕ್ ಟ್ವೇನ್</p>
	<p>★ ಶ್ರೇಷ್ಠ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ತಮ್ಮಲ್ಲೇ ಹುಡುಕುತ್ತಾರೆ, ಸಣ್ಣ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಬೇರೆಯವರಲ್ಲಿ ಹುಡುಕುತ್ತಾರೆ.</p> <p style="text-align: right;">ಕನ್‌ಫ್ಯೂಷಿಯಸ್</p>
	<p>★ ಸರಕಾರಗಳು ಕಾನೂನಿಲ್ಲದೆ ಇರಬಹುದು. ಆದರೆ ಕಾನೂನುಗಳು ಸರಕಾರ ಇಲ್ಲದೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ.</p> <p style="text-align: right;">ಬರ್ಟ್ರಾಂಡ್ ರಸೆಲ್</p>
	<p>★ ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಹೊರೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವ ಯಾರೂ ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಠೆಯೋಜಕರಲ್ಲ.</p> <p style="text-align: right;">ಚಾರ್ಲ್ಸ್ ಡಿಕೆನ್ಸ್</p>